

แบบรายงานผลการพัฒนาความรู้ของข้าราชการ สำนักงานพัฒนาที่ดินเขต ๑๒

รอบการประเมินที่ ๒/๒๕๖๘ ตั้งแต่วันที่ ๑ เมษายน ๒๕๖๘ - ๓๐ กันยายน ๒๕๖๘

ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๘

ชื่อ-นามสกุล นายธิดา หะยีสและ ตำแหน่ง เจ้าพนักงานการเกษตรชำนาญงาน

กลุ่ม/ฝ่าย/สพด. สถานีพัฒนาที่ดินปัตตานี

หัวข้อการพัฒนา AI Governance & Ethics หลักการจริยธรรม ธรรมาภิบาล และข้อกฎหมายในการประยุกต์ใช้ AI

วันที่ ๖ สิงหาคม ๒๕๖๘ สถานที่อบรมด้วยระบบการเรียนออนไลน์ในห้องเรียน

หน่วยงานที่จัดอบรม สถาบันพัฒนาบุคลากรภาครัฐด้านดิจิทัลฯ

สรุปสาระสำคัญ

หลักจริยธรรม AI คือ หลักการในการออกแบบ พัฒนา และกำกับดูแล AI ให้มีพฤติกรรมหรือผลลัพธ์จากการทำงานสอดคล้องตามหลักการจริยธรรม หรือหลักการอันดีที่พึงปฏิบัติตามบริบทที่นำ AI ไปประยุกต์ใช้

หลักจริยธรรมปัญญาประดิษฐ์(AI Ethics Principles) สำหรับการวิจัย ออกแบบ พัฒนา ให้บริการ และใช้งานหลักสำคัญที่คำนึงถึง ๖ ประการ ดังนี้

๑. ความสามารถในการแข่งขันและการพัฒนาอย่างยั่งยืน

- AI ควรถูกสร้างและใช้งานเพื่อสร้างประโยชน์และความผาสุกให้แก่ มนุษย์ สังคม เศรษฐกิจและสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน เพิ่มความสามารถในการแข่งขันและสร้าง ความเจริญให้กับมนุษย์ สังคม ประเทศ ภูมิภาค และโลกอย่างเป็นธรรม
- AI ควรพัฒนาอย่างต่อเนื่อง เพื่อสร้างสรรค์นวัตกรรมและอุตสาหกรรมใหม่

๒. ความสอดคล้องกับกฎหมาย จริยธรรม และมาตรฐานสากล

- ใช้หลักมนุษยเป็นศูนย์กลางและเป็นผู้ตัดสินใจไม่ควรถูกใช้ในการกำหนดชะตาชีวิตของมนุษย์สอดคล้องกับกฎหมาย บรรทัดฐาน จริยธรรม คุณธรรมของมนุษย์และมาตรฐานสากล

๓.ความโปร่งใสและการะความรับผิดชอบ

- มีความโปร่งใส สามารถอธิบายและคาดการณ์ได้ รวมถึงการสับย้อนกลับ ตรวจสอบความผิดปกติและปัญหาความล้มเหลวได้ และควรมีความรับผิดชอบต่อผลกระทบที่เกิดขึ้นจาก AI ตามภาระหน้าที่ของตน

๔.ความมั่นคงปลอดภัยและความเป็นส่วนตัว

- AI ควรถูกสร้างเพื่อบริการ ไม่ควรถูกใช้เพื่อหลอกลวง ต่อด้านและคุกคามมนุษย์

- ระบบ AI ควรออกแบบเพื่อป้องกันการโจมตีจากภัยคุกคาม ความมั่นคงปลอดภัยของข้อมูลและระบบ มีกลไกให้มนุษย์ ควบคุมความเสี่ยงที่อาจมีผลกระทบกับมนุษย์ได้หลีกเลี่ยงการแข่งขันสร้างอาวุธอัตโนมัติจากปัญญาประดิษฐ์ที่ร้ายแรง

๕.ความเท่าเทียม หลากหลาย ครอบคลุม และเป็นธรรม

- คำนึงถึงความหลากหลาย หลีกเลียง การผูกขาด ลดการแบ่งแยกและเอนเอียง เพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อผู้คนจำนวนมาก โดยเฉพาะกลุ่มคนผู้ด้อยโอกาสในสังคม การตัดสินใจที่เกี่ยวข้องกับ AI สามารถพิสูจน์ถึงความเป็นธรรมได้

๖.ความน่าเชื่อถือ

- มีความน่าเชื่อถือและความมั่นใจในการใช้งาน สามารถคาดการณ์ตัดสินใจ และให้คำแนะนำได้อย่างแม่นยำถูกต้อง มีการควบคุมคุณภาพและตรวจสอบความครบถ้วนสมบูรณ์ของข้อมูล มีกระบวนการและช่องทางรับผลสะท้อนกลับ จากผู้ใช้งาน เพื่อแจ้งความต้องการเพิ่มเติม รับเรื่องร้องเรียน แจ้งปัญหาของระบบ และให้ข้อเสนอแนะได้โดยง่ายและรวดเร็ว

❖ หลักการนำ AI ไปใช้อย่างรับผิดชอบ (Responsible AI Principles)

- เป็นไปตามกฎหมายที่เกี่ยวข้อง (Compliance with existing laws) >> มั่นใจว่าการพัฒนาและการใช้งาน AI ปฏิบัติ ตามกฎหมาย กฎระเบียบ และมาตรฐานที่เกี่ยวข้อง ทั้งในระดับประเทศและระดับสากล
- มุ่งเน้นมนุษย์เป็นศูนย์กลาง (Human-centric focus) >> ให้ความสำคัญกับความต้องการและความ เป็นอยู่ที่ดีของมนุษย์ เป็นลำดับแรก เพื่อให้มั่นใจว่าระบบ AI ถูกออกแบบมาเพื่อเสริมสร้างความสามารถของ มนุษย์ไม่ใช่มาแทนที่
- มีเป้าหมายที่ชัดเจน (Clear purpose) >> กำหนดจุดมุ่งหมายที่ชัดเจนและเฉพาะเจาะจงในการนำ AI มาใช้ ให้สอดคล้อง กับค่านิยมและเป้าหมายขององค์กร เพื่อให้ AI ถูกนำไปใช้อย่างมีความหมายและมี จุดประสงค์ที่แน่นอน
- เคารพต่อความปลอดภัย (Respect for safety) >> ให้ความสำคัญกับความปลอดภัยของบุคคลและ ชุมชน โดยดำเนิน มาตรการและระเบียบปฏิบัติเพื่อลดความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้น และทำให้มั่นใจว่าระบบ AI ทำงานได้อย่างปลอดภัยและน่าเชื่อถือ
- เคารพต่อความเป็นอิสระของมนุษย์ (Respect for human autonomy) >> ปกป้องและให้เกียรติ ความเป็นอิสระ ของมนุษย์ โดยทำให้มั่นใจว่าระบบ AI จะไม่แทรกแซงหรือชักจูงกระบวนการตัดสินใจของ มนุษย์มากเกินไป
- ปกป้องความเป็นส่วนตัว (Privacy protection) >> ข้อมูลส่วนบุคคลควรได้รับการปกป้องอย่าง เหมาะสม เพื่อให้ ข้อมูลส่วนบุคคลถูกเก็บรวบรวม ใช้งาน และจัดเก็บตามกฎหมาย และจริยธรรม

- เคารพศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ (Respect for human dignity) ยึดหลักความยุติธรรม ความเสมอภาค เพื่อให้มั่นใจว่า ระบบ AI จะไม่เลือกปฏิบัติหรือมีอคติ ต่อบุคคลหรือกลุ่มบุคคลใดจากลักษณะทางเชื้อชาติเพศ หรือคุณลักษณะอื่น ๆ

- ความโปร่งใสของข้อมูล (Data transparency) โดยให้ข้อมูลที่ชัดเจนและเข้าถึงได้ ผู้ใช้ควรเข้าถึงการทำงานของระบบ ที่มาของข้อมูล และวิธีการตัดสินใจของระบบ AI

- สามารถตรวจสอบได้ (Auditability) สนับสนุนให้ระบบ AI มีความโปร่งใสและสามารถตรวจสอบได้ เพื่อให้เกิดความ รับผิดชอบ และสามารถระบอคติ ความผิดพลาด หรือผลกระทบที่ไม่คาดคิด

- ความปลอดภัยทางไซเบอร์ (Security) มาตรการรักษาความปลอดภัยเพื่อป้องกันระบบ AI จากการเข้าถึงที่ไม่ได้รับ อนุญาต เพื่อให้มั่นใจในการรักษาความลับของข้อมูล และป้องกันการโจมตีหรือการใช้ AI ในทางที่ผิด

ธรรมาภิบาลในการประยุกต์ใช้ AI (AI Governance)

กรอบความคิดเพื่อนำ AI ไปใช้ อย่างปลอดภัยและมีจริยธรรม ด้วย หลักการกำกับดูแลการปฏิบัติงานใน ทุกกระบวนการที่เกี่ยวข้องกับการ ประยุกต์ใช้ AI โดยจัดให้มีมาตรการ ในการกำกับดูแลผ่านการกำหนดนโยบาย ขั้นตอนปฏิบัติ และ เครื่องมือในการปฏิบัติงาน เพื่อให้ เกิดการประยุกต์ใช้ AI อย่างมีความรับผิดชอบ ได้แก่

๑. บรรลุเป้าหมายที่กำหนด (Achieve Business Objectives)
๒. ความสอดคล้องตามหลักการจริยธรรมปัญญาประดิษฐ์ (AI Ethics Principles)
๓. ความสอดคล้องตามกฎหมายและข้อกำหนด (Compliance)
๔. ควบคุมความเสี่ยงที่อาจส่งผลกระทบต่อบุคคลที่ เกี่ยวข้อง องค์กร และสังคม (Risk Control)

ประโยชน์ที่รับจากการฝึกอบรม

-การนำความรู้ที่ได้รับไปใช้พัฒนาหรือเพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานก่อให้เกิด ประโยชน์กับมนุษย์ สังคม และสิ่งแวดล้อม

-การนำเทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์(AI) มาช่วยสนับสนุนและยกระดับการทำงานให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น